

Ο Άγιος

ΜΑΡΙΑ ΠΑΣΤΟΥΡΜΑΤΖΗ

Ο Άγιος

Ἐν πλῶ

© Εκδόσεις Έν πλω
Κολοκοτρώνη 49, Αθήνα 105 60
Τηλ.: 210 32 26 343
www.enploeditions.gr

Α΄ Έκδοση: Ιούνιος 2011
Β΄ Έκδοση: Δεκέμβριος 2011
Γ΄ Έκδοση: Ιούνιος 2012
Δ΄ Έκδοση: Ιανουάριος 2013

ISBN: 978-960-9550-00-0

Στην οικογένειά μου

«ΣΕ ΣΥΓΧΩΡΩ!»

«ΦΩΣ ΙΛΑΡΟΝ ΑΓΙΑΣ ΔΟΣΗΣ ΑΘΑΝΑΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ...».

Σουρούπωνε. Το φως έπεφτε λιγιστό, δέσμες χλωμές μέσα από τα κάγκελα.

Ο Ζερβός κάθισε ανακούρκουδα επάνω στο κρεβάτι του παλεύοντας να συμμαζέψει τα μεγάλα πόδια του. Άκουγε αφηρημένα τις ευχές του Εσπερινού.

Ο άλλος σηκώθηκε, άνοιξε τα λιγνά του χέρια και κοίταξε τον ουρανό, ένα μικρό κομμάτι γαλανό απ' το στενό φεγγίτη του κελιού.

«Στερεώσαι Κύριος ό Θεός τήν άγιάν καί άμώμητον πίστιν...».

Είπε και κάτι άλλα που ο Ζερβός δεν καταλάβαινε, έκαμε και τρεις βαθιές μετάνοιες, έτσι που το κεφάλι του ακούμπησε στη γη. Ύστερα σχημάτισε μ' ευλάβεια πάνω στο σώμα το σημάδι του σταυρού: «Δί' ευχών τών άγιών Πατέρων ήμῶν...».

Ο Ζερβός μηχανικά σταυροκοπήθηκε κι αυτός. Έκαμε να μιλήσει, μα ο φίλος του έβγαλε κάτω από το μαξιλάρι του το κομποσκοίνι του. Οι κόμποι μισοφθαρμένοι, ξοδεμένοι απ' την αφή άρχισαν να γλιστρούν στα δάχτυλα. «Κύριε Ίησοῦ Χριστέ, ἑλέησόν με. Κύριε Ίησοῦ Χριστέ...».

Ο Ζερβός περίμενε με υπομονή. Έναν, δύο, τρεις κύκλους κάμανε οι κόμποι μες στα δάχτυλα. Ύστερα απέδωσε το κομποσκοίνι μαλακά κάτω απ' το μαξιλάρι του, έκαμε πάλι το σταυρό: «Δόξα να 'χει ο Πανάγαθος» – στέναξε μ' ανακούφιση.

«Τέλειωσες, άγιε;», ρώτησε ο Ζερβός.

«Τέλειωσα», αποκρίθηκε ήσυχα ο άλλος και κάθισε στην άκρη του κρεβατιού του, σταυρώνοντας τα χέρια του.

«Βρε Ζερβό», πρόσδεσε σκεφτικά μετά από λίγο, «σταμάτα πια να με φωνάζεις “άγιε” και “άγιε”. Βασίλης είναι τ' όνομά μου.

«Εμ, τι να σου κάνω εγώ του λόγου σου που είσαι άγιος! Εγώ φταίω; Ή μήπως μόνο εγώ σε λέω έτσι; Όλη η φυλακή άγιο σ' έχει».

Ο Βασίλης αναστέναξε μ' ένα μεγάλο «Αχ!».

«Γι' αυτό», συνέχισε με τέχνη ο Ζερβός, «και όλοι αναρωτιόμαστε: τι θέλει ανάμεσά μας ένας άγιος, ένα “αρνάκι του Θεού” ανάμεσα σε μας τους λύκους, τ' αποβράσματα της γης;».

Ο άλλος έσκυψε το κεφάλι του. Και οι γραμμές στα χείλια του κλειδώσανε.

Ο Ζερβός σύρθηκε στην άκρη του δικού του κρεβατιού

να τον κοιτά καλύτερα.

«Βρε άγιε», έκαμε αργά, «εγώ σε ένα μήνα φεύγω. Αποφυλακίζομαι. Έξι χρόνια μείναμε μαζί εδώ σε τούτο το κελί. Με πόνεσες, με νοιάστηκες, σαν ο Πατέρας εκείνο το παιδί το άσωτο, που μας ιστόρησες απ' το Ευαγγέλιο. Κι εγώ σ' αγάπησα –το ξεσ– σε γιατροπόρεψα και στην αρρώστια σου· χαλάλι σου, που να σε ευλογεί ο Θεός! Μα εσύ ποτέ σου δε μου μίλησες. Ποιος είσαι, από πού, τι σ' έφερε εδώ; Στρείδι κλειστό η ψυχή σου! Μίλα, ευλογημένε, ν' αλαφρώσουνε τα μέσα σου!».

Ο άλλος πάλι σώπασε.

«Μίλα, βρε άγιε... Σ' αγαπάει ο Ζερβός».

«Μιλώ», είπε εκείνος με απόφαση.

«Σε ποιον;».

«Στο Θεό μου».

«Στο Θεό σου. Το ξέρουμε αυτό. Όλη την ώρα Τού προσεύχεσαι. Μα δε φτάνει αυτό, βρε άγιε. Εσύ τα ξεσ καλύτερα από μένα. Θέλουμε και τον άνθρωπο. Αν ήταν, ο Θεός σου θα μας έκαμε αγρίμια».

«Αχ!», αναστέναξε και πάλι ο Βασίλης.

«Όλο φυσάς και ξεφυσάς· τα είδες; Κι η σιωπή, σιωπή! Τι να σου κάμω; Απόκαμα!», είπε ο Ζερβός και σώπασε τάχατες με θυμό.

«Μωρέ θέλεις να μιλήσεις», έκαμε μετά από λίγο πονηρά, «αλλά βέβαια, πού να καταδεχθεί η αγιοσύνη σου εμένα το σκουπίδι;».

«Πάψε, Γιάννη!», τινάχθηκε ο άγιος, «τι λόγια λες και μου ματώνεις κι άλλο την ψυχή;».

«Είδες; Αίμα έχεις μέσα σου! Ας' το μωρέ να βγει, να καθαρίσει η πληγή. Τι περιμένεις; Εγώ σε λίγες μέρες φεύγω. Και άλλον σαν εμένα να σε νιώσει ποιον θα βρεις;».

Ο άλλος σήκωσε πρώτη φορά το πρόσωπό του και τον κοίταξε.

«Πες μου μόνο τόσο, μόνο αυτό», προχώρησε ο Ζερβός με ικανοποίηση, «σκότωσες, για δε σκότωσες; Δε σκότωσες. Εγώ κόβω το κεφάλι μου. Δε σκότωσες».

Ο «άγιος» κοιτούσε κι είχε μια λύπη μες στα μάτια του. Μια λύπη...

«Δε σκότωσες εσύ, ε;», επέμεινε με πείσμα ο Ζερβός.

«Όχι, δε σκότωσα», στέναξε κουρασμένα ο άγιος.

«Είδες; Το 'ξερα!», φώναξε θριαμβολογώντας ο Ζερβός. «Και τι φοβάσαι να το πεις μωρέ; Τιμή σου και καμάρι σου! Και δε μου λες, βρε παλληκάρι», συνέχισε χαρούμενα που ο άγιός του ήταν καθαρός. «Πώς σε μπερδέψανε με το φονιά; Μοιάζεις του λόγου σου φονιά;».

«Έμοιαζα πολύ με το φονιά», μουρμούρισε μονολογώντας ο Βασίλης.

«Πόσο πολύ, βρε παιδί μου; Δίδυμος αδελφός σου ήτανε;», ξεφώνισε ο Γιάννης με αφέλεια.

«Ωχ!», θόγγηξε ο άγιος και το κορμί του κόπηκε στα δύο. «Σώπα, Γιάννη!... Σώπα!», είπε ασθμαίνοντας.

Τον κοίταξε ο Ζερβός κι όλες οι τρίχες του κορμιού του σηκωθήκανε. Τινάχθηκε ευθύς απ' το κρεβάτι του και πήγε πλάι του.

«Βασίλη», τον βάσταξε απ' τους ώμους, «Βασίλη, αδελφέ μου· ποιά συμφορά μωρέ σε χτύπησε;»,

μουρμούρισε και τρόμαξε. Πόνο, τόσο πόνο δεν είχε ματαδεί σε πρόσωπο ανθρώπινο. Και το μυαλό του δούλεψε σαν αστραπή. Και μια κρυάδα χύθηκε στα μέλη του.

«Βασίλη, εγώ είμαι εδώ, ο Ζερβός! Κι αν θέλεις, μου μιλάς· αν θέλεις, σώπαινε...».

Μα ο άγιος είχε μερέψει πια. Ήτανε μόνο μια στιγμή κι ύστερα πάλι η όψη του έγινε καλοσυνάτη και γλυκιά. Μονάχα δάκρυα, μεγάλα βουβά δάκρυα τρέχαν από τα μάτια του.

Ο Ζερβός πήρε τα σκελετωμένα χέρια και τα χάιδευε.

«Εγώ είμαι εδώ. Κι αν θέλεις μου μιλάς, αν θέλεις, σώπαινε...».

Έκλαιγε ο άγιος και ο ληστής του χάιδευε τα χέρια με στοργή. Κάποια στιγμή σήκωσε ο Βασίλης το κεφάλι και τον κοίταξε με τρυφεράδα, με ευγνωμοσύνη.

«Συγχώρα με, Θεέ μου», ψιθυρίσανε τα μέσα του, «είκοσι χρόνια ο δούλος σου σιωπά. Μα Εσύ του έστειλες μια ανθρώπινη καρδιά. Κι ο δούλος σου είν' άνθρωπος. Δεν είναι αγρίμι, Κύριε. Συγχώρα με!». Και μόλις τέλειψε την προσευχή του μέσα του, είπε:

«Θα σου πω, Ζερβό», έκαμε μ' ανακούφιση, «αφού με νοιάζεσαι και με αγαπάς, θα σου τα πω. Μα δε δ' ανοίξεις πουθενά το στόμα σου!».

«Στον τάφο θα τα πάρω, άγιε! Στ' ορκίζομαι!».

«Μην ορκίζεσαι. Δεν κάμει. Μου φτάνει μόνο ο λόγος σου».

«Τον έχεις», είπε ο Ζερβός θερμά.

«Δίδυμοι ήμασταν», άρχισε σιγά. «Βγήκαμε απ' την

κοιλιά της μάνας μας ίδια μέρα, ίδια ώρα, σαν το Ησαΐ και τον Ιακώβ. Και μοιάζαμε σαν δυο σταλαματιές νερό. Κανείς δε μας ξεχώριζε. Μονάχα η μάνα μας κι αυτή καμιά φορά μας μπέρδευε. Κι εμείς παιδιά κάναμε χωράτά κι αλλάζαμε τα ονόματα. Μα όσο ίδιοι ήμασταν στο πρόσωπο, τόσο αλλιώτικη είχαμε ψυχή. Αφύς εκείνος, ζωηρός, ατίδασος, όλο παιχνίδι κι όλο σκανταλιά. Συνεσταλμένος, ήμερος εγώ, όλο με τα βιβλία και τα γράμματα της Εκκλησίας. Μα αγαπιόμασταν, πόσο αγαπιόμασταν το ήξερε ο Θεός! Πάντα μαζί, και στο σχολειό και στο παιχνίδι, πάντοτε. Όσπου ήρθε ο καιρός και μεγαλώσαμε, τότε που ο άντρας βγάζει χνούδι στο πηγούνι του και βλέπει τη γυναίκα αλλιώτικα».

Σταμάτησε ο άγιος και τα μικρά, μαύρα του μάτια δάμπωσαν.

«Και βρήκατε καθείς μια κοπελιά και την αγάπησε», βοήθησε ο Ζερβός.

«Εκείνος», στέναξε σιγά ο άγιος. «Εγώ δεν πρόλαβα. Τη λέγαν Αρχοντούλα κι ήταν πάνω, απ' το βουνό, πέντε χωριά πιο μακριά από μας. Εμείς μέναμε στον κάμπο. Ήτανε νέα -είχε δεν είχε κλείσει τα δεκαοκτώ- και όμορφη πολύ, ψηλή και λυγερή σαν το μαγιάτικο κλωνί. Κι είχε δυο μάτια που έλαμπαν σαν χάντρες του κεχριμπαριού. Χορεύανε αντικριστά, ο αδελφός μου και ελόγου της, στο πανηγύρι του Αη-Λιά. Γινότανε γιορτή μεγάλη του Αη-Λιά. Όλος ο κάμπος κι όλα τα χωριά συνάζουνταν, νέοι και γέροι, επάνω στο βουνό κι ανάβανε φωτιές και χόρευαν ως το πρωί, γνωστοί με άγνωστοι. Χορεύανε κι οι

δυο τους, ο αδελφός μου κι η Αρχοντή, και τα μάτια τους πετούσαν σαϊτιές. Κι εγώ τους έβλεπα από μακριά και έτρεμα».

«Γιατί μωρέ άγιε; Κακό πράμα είναι η αγάπη;», έκαμε ο Ζερβός.

«Όχι. Κακό είναι ν' αγαπάς ξένη γυναίκα. Αυτό είναι κακό. Γιατί η Αρχοντούλα ήταν στεφανωμένη, βρε Ζερβό· στεφανωμένη με παπά και με κουμπάρο. Την είχαν δώσει οι γονιοί της, πριν καλά-καλά ακόμα ξεπαιδιάσει στον Κώστα τον Παρά, που 'τανε είκοσι χρόνια μεγαλύτερος και δεν είχε βρει ταίρι ν' αναστήσει το δικό του σπιτικό. Τον λέγανε Παρά, γιατί είχε παράδες, κτήματα πολλά και κατέβαινε στην πολιτεία κι έκανε και εμπόριο. Η Αρχοντή ήταν φτωγή, δέκα ψυχές ήτανε η φαμίλια της και πείναν. Τους έταξε ο Παράς και σπίτι και φλουριά και του τη δώσανε. “Μην τη ζυγώνεις, αδελφέ μου”, τον ορμήνευα. “Ξένο κορίτσι να τ' αγγίξεις πώς τολμάς;”. Μα εκείνος θύμωνε, κοκκίνιζε το μούτρο του, οι φλέβες στα μηλίγγια του φουσκώνανε. “Τι λες μωρέ;”, μ' απόπαιρνε. “Τι φταίει ελόγου της που την πουλήσανε μωρό παιδί σ' εκείνο το μαραγκιασμένο λείψανο, σ' εκείνη τη σκιά; Δική μου είναι η Αρχοντή! Τ' ακούς; Την αγαπώ και μ' αγαπά. Για μένα φτιάχτηκε απ' τα χέρια του Θεού. Τ' ακούς; Βράζει το αίμα μας!”».

«Ε, εδώ που τα λέμε, βρε άγιε, δεν είχε κι άδικο τ' αδελφι σου. Κείνο το κρίνο να μαραίνεται σε ροζιασμένα δάχτυλα!», τον έκοψε ο Ζερβός.

«Σώπα, Ζερβό, και κριματίζεσαι. Όπως και να 'χει, ο

γάμος είναι άγιο πράμα, φοβερό μυστήριο· κι όποιους τους δένει ο Θεός στην εκκλησιά, άνθρωπος να τους λύσει ας μην τολμά – έτσι το λέει το Ευαγγέλιο. Μα ο αδελφός μου δεν τα ψήφισε τα λόγια του Θεού· μήτε και των ανθρώπων ψήφισε τα σούσουρα, που συνάζονταν στις γωνιές και κρυφολέγανε. Δουλεύανε οι γλώσσες, ζωγραφίζανε εικόνες, ζωντανεύανε σκηνές, αλήθειες με τα ψέματα μπερδεύονταν. Κι η φαντασία σαν τον άνεμο σε δάσος που λαμπάδιασε, έτσι συδαύλιζε εκείνη την κακιά φωτιά που 'χει ο άνθρωπος στο μέσα του, να τρώει με τα λόγια του τη σάρκα τ' αλλουνού. Ήρθε, λέγαν, ένας νιός ψηλός, μελαχροινός από τον κάμπο και την ξελόγιασε την Αρχοντούλα του Παρά. Κι ακούγαν, λέγανε, πίσω απ' τα δάμνα την αγάπη τους και βλέπαν, λέγαν, τις σκιές τους να λυγούν στο φεγγαρόφωτο. Και τον βλέπαν, λέγανε, εκείνον να γλιστρά σκυφτός μέσα στο σπίτι της κριματισμένης, όταν έλειπε ο Παράς. Και μόλευε, λέγαν, τα σεντόνια του ο αδιάντροπος.

Αυτά ψιθυρίζοντανε από στόμα σε στόμα, από αυτί σε αυτί, ώσπου έφτασαν και στα αυτιά του άντρα της. Βλέπεις, τα λόγια έχουν φτερά και ταξιδεύουνε· σαν βγουν από τα χείλη, να τα δέσεις δεν μπορείς. Εγώ βέβαια, λέω, και να μην ήτανε τα λόγια, θα τα ένιωθε ο Παράς· γιατί αλλιώς κοιτούν τα μάτια της γυναίκας, σαν πατάει το στεφάνι της».

«Και το φονικό;», τον έκοψε ανυπόμονα ο Ζερβός, που άρχισε να καταλαβαίνει τη συνέχεια. «Το φονικό πώς έγινε;».

«Ήταν χειμώνας. Είχε ένα κρύο άγριο, έτσουζαν τα μέλη μας. Μας είχανε σωθεί τα ξύλα στο χωριό κι έπρεπε ν' ανεβούμε στο χωριό της Αρχοντής, στον μπαρμπα-Λάμπρο που 'χε το κονάκι του εκεί κι έδινε ξύλα σ' όλη την περιοχή. “Δε θα ανέβεις μόνος σου”, είπα στον αδελφό μου. “Μαζί θα πάμε”, γιατί είχα φόβο μέσα μου, έγνοια κακή. Ξεσήκωνε θεούς και δαίμονες, που είχε μάθει ο Παράς, κι έλεγε πως φυλάγεται, μα εγώ την ήξερα τη φλόγα που τον έλιωνε κι έλεγα δε θα κρατηθεί.

“Μαζί θα πάμε”, επέμενα, “για να πατήσεις το κακό πιο εύκολα· και μην τολμήσεις να ζυγώσεις στο κατώφλι της”. Είδε που αποείδε, δέχτηκε τη συνοδεία μου. “Μη με φοβάσαι”, μου 'λεγε. “Δεν πρόκειται να τη ζυγώσω. Είναι εκεί αυτός”. Και το “αυτός” το πρόφερε με τόσο μίσος, που τα μάτια του τα μαύρα σκοτείνιαζαν σαν την κόλαση.

Έτσι κινήσαμε, απομεσήμερο· μα πού να ανεβείς... Άρχισε να φυσάει και να ρίχνει ένα χιόνι σα βουκιές ψωμί. Οι ρόδες μας γλιστρούσανε σαν σε τσουλήθρα στις στρόφες. Φτάσαμε ως το χωριό που 'τανε αμέσως πριν της Αρχοντής. “Δεν πάει άλλο”, έκαμε. “Θα μας πιάσει η νύχτα. Δε θα μπορούμε να κατέβουμε από 'κει με τίποτα. Να μείνουμε εδώ, να βγάλουμε τη νύχτα στον ξενώνα της κυρα-Χρυσής και σαν χαράξει, βλέπουμε”. Έτσι σταματήσαμε κι ένιωθα λυτρωμένος μέσα μου που δεν μας βρήκε η νύχτα στο χωριό της Αρχοντής.

Πλαγιάσαμε μα ύπνος δεν τον έπαιρνε. Με μάτια ορθάνοιχτα κοιτούσε το ταβάνι και σκεφτότανε. Μα εγώ ήμουν κατάκοπος. Ξεκίνησα να μουρμουρίζω το απόδει-